

Sygn. akt: KIO 3609/23

WYROK

z dnia 18 grudnia 2023 roku

Krajowa Izba Odwoławcza - w składzie:

Przewodniczący: Justyna Tomkowska

Protokolant: Klaudia Kwadrans

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 grudnia 2023 roku w Warszawie odwołania wniesionego do Prezesa Krajowej Izby Odwoławczej w dniu 30 listopada 2023 roku przez wykonawców wspólnie ubiegających się o udzielenie zamówienia – konsorcjum w składzie: (1) Tigerforest Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Rosnowie;

(2) M.B. prowadzący działalność pod firmą Zakład Usług Leśnych M. B. z siedzibą w Rosnowie; (3) K. A. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Zakład Usług Leśnych z siedzibą w Polanowie (Odwołujący)

w postępowaniu prowadzonym przez Zamawiającego – Skarb Państwa, w imieniu którego postępowanie prowadzi Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe” Nadleśnictwo Polanów z siedzibą w Polanowie

przy udziale wykonawców wspólnie ubiegających się o udzielenie zamówienia – konsorcjum w składzie: (1) T. G. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą PPHU Greniks T. G. z siedzibą w Lubowie oraz (2) K. W. prowadząca działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo Usług Leśnych KarLas K. W. z siedzibą w Kurowie, zgłaszających przystąpienie do postępowania odwoławczego po stronie Zamawiającego

orzeka:

1. Uwzględnić odwołanie i nakazuje Zamawiającemu unieważnienie czynności wyboru

oferty najkorzystniejszej w pakiecie nr 5 oraz unieważnienie czynności odrzucenia oferty Odwołującego w pakiecie nr 1 i nr 5, a także nakazuje Zamawiającemu powtórzenie czynności badania i oceny ofert w tych pakietach, z uwzględnieniem oferty Odwołującego;

2. kosztami postępowania obciąża Zamawiającego – Skarb Państwa, w imieniu którego postępowanie prowadzi Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe” Nadleśnictwo Polanów z siedzibą w Polanowie, w następujący sposób:

a) zalicza w poczet kosztów postępowania kwotę 15 000 zł 00 gr (słownie: piętnastu tysięcy złotych zero groszy) uiszczoną przez Odwołującego - wykonawców wspólnie ubiegających się o udzielenie zamówienia – konsorcjum w składzie: (1) Tigerforest Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Rosnowie; (2) M. B. prowadzący działalność pod firmą Zakład Usług Leśnych M. B. z siedzibą w Rosnowie; (3) K. A. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Zakład Usług Leśnych z siedzibą w Polanowie tytułem wpisu od odwołania,

b) zasądza od Zamawiającego – Skarbu Państwa, w imieniu którego postępowanie prowadzi Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe” Nadleśnictwo Polanów z siedzibą w Polanowie na rzecz Odwołującego - wykonawców wspólnie ubiegających się o udzielenie zamówienia – konsorcjum w składzie: (1) Tigerforest Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Rosnowie;

(2) M. B. prowadzący działalność pod firmą Zakład Usług Leśnych M. B. z siedzibą w Rosnowie; (3) K. A. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Zakład Usług Leśnych z siedzibą w Polanowie kwotę 18 600 zł 00 gr (słownie: osiemnastu tysięcy sześciuset złotych 00/100 groszy) stanowiącą uzasadnione koszty Strony poniesione tytułem kosztów wpłaconego wpisu oraz kosztów zastępstwa procesowego.

Stosownie do art. 579 i 580 ustawy z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity Dz.U.2023 r., poz. 1605 ze zmianami) na niniejszy wyrok -w terminie 14 dni od dnia jego doręczenia - przysługuje skarga za pośrednictwem Prezesa Krajowej Izby Odwoławczej do Sądu Okręgowego w Warszawie.

Przewodniczący:

Sygn. akt KIO 3609/23

UZASADNIENIE

Zamawiający: Skarb Państwa, w imieniu którego postępowanie prowadzi Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe” Nadleśnictwo Polanów z siedzibą w Polanowie, prowadzi postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego Wykonywanie usług z zakresu gospodarki leśnej na terenie Nadleśnictwa Polanów w roku 2024. Nr ogłoszenia o zamówieniu: 2023/S 208-657325.

Dnia 30 listopada 2023 r. do Prezesa Krajowej Izby Odwoławczej w Warszawie, na podstawie art. 513 pkt 1 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1605, dalej: „Pzp” lub „ustawa Pzp”)

odwołanie złożyli wykonawcy wspólnie ubiegający się o udzielenie zamówienia – konsorcjum w składzie: (1) Tigerforest Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Rosnowie; (2) M. B. prowadzący działalność pod firmą Zakład Usług Leśnych M. B. z siedzibą w Rosnowie; (3) K. A. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Zakład Usług Leśnych z siedzibą w Polanowie (dalej jako „Odwołujący” lub „Konsorcjum”).

Interes prawny Odwołującego we wniesieniu odwołania wynika z ubiegania się o udzielenie zamówienia zarówno w pakiecie P01, jak i pakiecie P05. Termin na wniesienie odwołania został zachowany. Kopia odwołania została prawidłowo przekazana Zamawiającemu, a Odwołujący uiścił wpis w wymaganej wysokości na rachunek UZP.

Odwołanie złożono od następujących czynności Zamawiającego podjętych w postępowaniu:

1. czynności z dnia 20 listopada 2023r. polegającej na odrzuceniu ofert Konsorcjum złożonych na pakiety P01, P05;
2. czynności z dnia 29 listopada 2023r. polegających na ponownym odrzuceniu oferty Konsorcjum złożonej na pakiet P05, a także na wyborze jako najkorzystniejszej oferty złożonej na pakiet P05 przez T. G. i K. W..

Odwołujący powyższymi czynnościami zarzucał naruszenie:

- 1) art. 226 ust. 1 pkt 6 w zw. z art. 64 oraz art. 16 pkt 1 ustawy Pzp, poprzez stwierdzenie, że oferty Konsorcjum złożone na pakiet P01 i P05 nie zostały przekazane w sposób zgodny z wymaganiami technicznymi oraz organizacyjnymi sporządzania lub przekazywania ofert przy użyciu środków komunikacji elektronicznej określonymi przez Zamawiającego. Działania te doprowadziły do dyskryminacyjnego pozbawienia Konsorcjum możliwości ubiegania się o zamówienie publiczne pomimo terminowego złożenia prawidłowo zaszyfrowanych ofert, które Zamawiający otworzył i z którymi mógł się swobodnie zapoznać;
- 2) art. 226 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp poprzez ponowne odrzucenie w dniu 29 listopada 2023r. oferty Konsorcjum złożonej na pakiet P05, pomimo jej uprzedniego odrzucenia w dniu 20 listopada 2023r.;
- 3) art. 239 ust. 1 i 2 ustawy Pzp poprzez dokonanie wyboru oferty T. G. i K.W. na pakiet P05, pomimo że ofertą najkorzystniejszą złożoną na ten pakiet, nie podlegającą odrzuceniu, była oferta Odwołujących.

Odwołujący wnosił o:

- 1) nakazanie Zamawiającemu unieważnienia czynności odrzucenia ofert Konsorcjum złożonych na pakiety P01 i P05, przy czym żądanie dotyczy zarówno unieważnienia podjętego w dniu 20 listopada, jak i w dniu 29 listopada, a także nakazanie Zamawiającemu unieważnienia czynności wyboru oferty T. G. i K. W. na pakiet P05.

Pismem z dnia 20 listopada 2023r. Zamawiający poinformował Odwołującego o odrzuceniu jego ofert złożonych w postępowaniu na pakiety P01 i P05. W dniu 29 listopada 2023r. Zamawiający zawiadomił o wyborze najkorzystniejszej oferty na pakiet P05 złożonej przez T. G. i K. W. a także, ponownie, o odrzuceniu oferty Konsorcjum złożonej na ten pakiet.

Opisane czynności Zamawiającego w ocenie Odwołującego są niezgodne z przepisami prawa i wymagają unieważnienia.

Konsorcjum złożyło oferty na pakiet P01 i P05 na formularzach i wedle wzorów (kosztorysów) wskazanego przez Nadleśnictwo. Oferty, sporządzone w formacie pdf, zostały opatrzone kwalifikowanym, ważnym podpisem elektronicznym osoby upoważnionej do reprezentacji Konsorcjum. Następnie Konsorcjum wysłało oferty w terminie wskazanym w SWZ (do dnia 13 listopada 2023r., do godz. 11:00), poprzez dedykowaną platformę przetargową smartppz, za pośrednictwem której doszło do skutecznego zaszyfrowania dokumentów. Na końcu Zamawiający otworzył oferty Konsorcjum w dniu otwarcia ofert, a informację o ich złożeniu i treści (cenach całkowitych brutto) podał w protokole otwarcia ofert opublikowanym jeszcze w dniu 13 listopada 2023r. o godz. 14:47.

Zatem według Odwołującego Konsorcjum złożyło oferty skutecznie w tym rozumieniu, iż terminowo przekazało Nadleśnictwu propozycje cenowe w sposób niezakłócony, umożliwiające pełne zapoznanie się z ich treścią i ich bezzwłoczne opublikowanie. Zamawiający tych okoliczności nie kwestionuje.

Zamawiający forsuje jednak pogląd, że zastosowana przez Konsorcjum kompresja w formacie .rar dyskwalifikuje te oferty. W rezultacie, drugorzędna okoliczność natury technicznej, tj. spakowanie plików w folder zbiorczy o mniejszej objętości, ma być, wedle tego stanowiska, wyłączną przyczyną pozbawienia Konsorcjum prawa do ubiegania się o zamówienie. Odwołujący to zapatrywanie stanowczo kwestionuje.

Treść Specyfikacji Warunków Zamówienia (dalej „SWZ”) nie potwierdza tezy Nadleśnictwa.

W SWZ nie znajduje się norma, żadna jednoznacznie wyrażona dyspozycja, na podstawie której Zamawiający wprowadzałby zakaz kompresji .rar i przewidywałby odrzucenie ofert złożonych przy użyciu tego instrumentu informatycznego. Nadleśnictwo świadomie nie zdecydowało się na wprowadzenie takiego rozwiązania, pomimo iż, co wynika chociażby z dostępnego publicznie orzecznictwa, funkcjonuje ono w obrocie zamówień publicznych (w innych specyfikacjach, w innych postępowaniach).

Zapis pkt. 10.8.c) SWZ formułuje konieczność złożenia oferty w formie elektronicznej pod rygorem nieważności

(wynikającym z przepisów prawa). W dalszej części omawiana klauzula SWZ odsyła do treści rozporządzenia w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności (dalej: „Rozporządzenie”), przy czym Zamawiający nieprawidłowo interpretuje to odesłanie i jest to kluczowy błąd popełniony przez Nadleśnictwo.

Zgodnie z art. 64 ustawy Pzp Zamawiający korzysta tylko z takich narzędzi i urządzeń komunikacji elektronicznej, które są niedyskryminujące, ogólnie dostępne oraz interoperacyjne w rozumieniu ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (dalej: „Ustawa”), z produktami powszechnie używanymi służącymi elektronicznemu przechowywaniu, przetwarzaniu i przesyłaniu danych, i które nie ograniczają wykonawcom dostępu do postępowania o udzielenie zamówienia lub konkursu.

Jak wskazuje piśmiennictwo dotyczące cytowanego przepisu, narzędzia informatyczne stosowane przez zamawiających muszą być zatem neutralne technologicznie, a kryteria ich doboru sprowadzają się do: braku nieuzasadnionych barier, ogólnodostępności i interoperacyjności. Interoperacyjność to zdolność różnych podmiotów oraz używanych przez nie systemów teleinformatycznych i rejestrów publicznych do współdziałania na rzecz osiągnięcia wzajemnie korzystnych i uzgodnionych celów, z uwzględnieniem współdzielenia informacji i wiedzy przez wspierane przez nie procesy biznesowe realizowane za pomocą wymiany danych za pośrednictwem wykorzystywanych przez te podmioty systemów teleinformatycznych. Definicja ta pochodzi z Ustawy, na podstawie której wydano Rozporządzenie.

Zgodnie z § 18 ust. 1 Rozporządzenia, systemy teleinformatyczne podmiotów realizujących zadania publiczne udostępniają zasoby informacyjne co najmniej w jednym z formatów danych określonych w załączniku nr 2 do Rozporządzenia. Okazuje się zatem, że Rozporządzenie i tabela do niego dołączona definiują standardy minimalne, bazowe, nie wykluczając przy tym stosowania innych, z zachowaniem zdefiniowanych w ustawie celów.

Odesłanie do Rozporządzenia zawarte w SWZ nie stoi na przeszkodzie uznania za ważnej oferty skompresowanej w formacie .rar. Już tylko bowiem w oparciu o powyższe

reguły prawne należy przyjąć, że skoro Konsorcjum dostarczyło ofertę Zamawiającemu, a Zamawiający nie miał, przy użyciu dostępnego sobie oprogramowania, trudności z jej otwarciem i odczytaniem niezależnie od formatu kompresji, cele wynikające z prawa zamówień publicznych oraz Ustawy zostały osiągnięte.

Co do wykładni art. 226 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp judykatura przyjmuje, że „Sporządzenie lub przekazanie oferty w sposób niezgodny z wymaganiami technicznymi oraz organizacyjnymi sporządzania lub przekazywania ofert przy użyciu środków komunikacji elektronicznej określonymi przez zamawiającego stanowi podstawę do jej odrzucenia (np. odrzuceniu podlega oferta sporządzona w pliku niezgodnym w wymaganiach SWZ, którego zamawiający nie jest w stanie odczytać, oferta, która została podpisana prawidłowo, ale wysłana mailem, a nie za pomocą systemu przeznaczonego do składania ofert). Wykładnia systemowa tego przepisu prowadzi do wniosku, że nie może on być stosowany w przypadku, kiedy wykonawca co prawda sporządził lub przekazał ofertę w sposób niezgodny ze wszystkimi wymaganiami zamawiającego, ale umożliwiając jej otwarcie w terminie otwarcia ofert i zapoznanie się z treścią.” Izba konkluduje te wywody stwierdzeniem, że „formalizm postępowania nie jest celem samym w sobie, lecz służy zachowaniu podstawowych zasad prowadzenia postępowania i udzielania zamówień publicznych.” (wyrok KIO dnia 13 kwietnia 2023r., sygn. akt KIO 888/23). „Przepis art. 226 ust. 1 pkt 6 p.z.p. ma zastosowanie w sytuacji kiedy oferta została sporządzona bądź przekazana niezgodnie z wymogami Zamawiającego dotyczącymi formy jej przekazania lub sporządzenia, z tym zastrzeżeniem, że są to tylko uchybienia, które dotyczą korzystania ze środków komunikacji elektronicznej. Nie mogą więc dotyczyć samej postaci i formy oferty, lecz wyłącznie sposobu jej przekazywania lub sporządzania za pomocą środków komunikacji elektronicznej (...) Środkiem komunikacji jest platforma służąca do zamieszczania informacji i ich przechowywania. Nie jest natomiast środkiem komunikacji elektronicznej np. format oferty (rodzaj pliku), ten bowiem odnosi się do postaci elektronicznej, a nie środka komunikacji.”

W postępowaniu prowadzonym przez Zamawiającego wspomniane zasady nie zostały naruszone. Wręcz przeciwnie, Zamawiający godzi w pryncypia prawa przetargowego eliminując wykonawców, którzy skutecznie dostarczyli mu swoje oferty. Zastosowanie art. 226 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp okazuje się nieprawidłowe.

Krajowa Izba Odwoławcza wydała w dniu 3 sierpnia 2023r. wyrok, w którym Rozporządzenie poddała szczegółowej interpretacji. W sprawie istotne było ustalenie, czy złożenie skompresowanej oferty jest dopuszczalne zważywszy, że format kompresji .rar nie został przewidziany w załączniku nr 2 do Rozporządzenia, w sytuacji gdy rozpakowanie pliku w formacie .rar możliwe jest za pomocą narzędzia 7-Zip, przewidzianego z kolei w tym załączniku.

Konkluzje Izby w tym zakresie są następujące:

- „(...) ustawodawca nie wykluczył możliwości składania przez wykonawców dokumentów elektronicznych w innych formatach niż te określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia (...).”
- „Skoro zatem sam ustawodawca przewidział, że podmiot realizujący zadania publiczne ma umożliwić przyjmowanie dokumentów elektronicznych w formatach danych określonych w załączniku nr 2 [do Rozporządzenia – przypis własny], dopuszczając m.in. narzędzie 7-Zip, które zapewnia możliwość rozpakowania pliku w archiwum .rar (...), a w konsekwencji zapoznania się z oświadczeniem woli wykonawcy, to nie sposób stwierdzić, że Odwołujący składając ofertę skompresowaną w ww. archiwum uchybił przepisom ustawy Pzp i aktów wykonawczych do niej i że jego oferta winna zostać odrzucona jako niezgodna z ustawą.”

Co ważne, Izba ten fragment rozważań skonkludowała stwierdzeniem, że rozpakowanie spornej oferty nie wywołało dodatkowych obowiązków lub trudności po stronie zamawiającego, a także nie wygenerowało żadnych kosztów. Tak wszakże stało się również w tej sprawie.

Odwołujący zauważył, że rozstrzygnięcia spraw odwoławczych nakazują staranną analizę problematyki kompresji plików ofertowych, z perspektywy celów i treści Rozporządzenia, a także zasad prawa zamówień publicznych. Zamawiający w tym postępowaniu nie zastrzegł braku możliwości kompresji w formacie .rar pod rygorem odrzucenia ofert, a oferty te zostały mu skutecznie i prawidłowo dostarczone, nie zasługiwały na odrzucenie. Ich eliminacja jest przejawem naruszenia zasady równego traktowania wykonawców wyrażonej w art. 16 pkt 1 ustawy Pzp.

Przedmiotem zaskarżenia odwołaniem jest także czynność powtórnego odrzucenia oferty Konsorcjum na pakiet P05. Otóż Zamawiający podjął decyzję w tym zakresie zarówno w dniu 20 listopada, jak następnie ponownie w dniu 29 listopada, wraz z wyborem oferty konkurencyjnej na ten pakiet.

Działanie Nadleśnictwa jest w tym zakresie sprzeczne z przepisami, które nie przewidują możliwości odrzucenia oferty uprzednio odrzuconej.

Przedmiotem odwołania jest także czynność wyboru oferty T. G. i K. W.. Wybór tej oferty był możliwy wyłącznie z powodu odrzucenia oferty Konsorcjum. Skoro jednak decyzja o odrzuceniu jest wadliwa, także wyłonienie oferty jako najkorzystniejszej jest niezgodne z przepisami prawa, bowiem nastąpiło wbrew przyjętym kryteriom ocen. Cena oferty Konsorcjum była niższa niż cena oferty wybranej.

Wobec powyższego, Odwołujący wnosil jak na wstępie.

Po przeprowadzeniu rozprawy z udziałem Stron i Uczestnika postępowania odwoławczego, na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oraz oświadczeń, a także stanowisk Stron i Uczestnika postępowania, Krajowa Izba Odwoławcza ustaliła i zważyła, co następuje:

Izba ustaliła, iż nie została wypełniona żadna z przesłanek skutkujących odrzuceniem odwołania, odwołanie nie zawierało braków formalnych i mogło zostać rozpoznane merytorycznie.

Izba ustaliła, że Wykonawca wnoszący odwołanie wykazał interes w korzystaniu ze środków ochrony prawnej. Wykonawca jest podmiotem, który złożył ofertę w postępowaniu i jest zainteresowany uzyskaniem zamówienia. Wybór oferty innego wykonawcy i odrzucenie oferty Odwołującego w pakiecie 1 i 5 naraża go na szkodę w postaci utraty zamówienia i możliwości osiągnięcia zysku z realizacji przedmiotu zamówienia.

Do postępowania odwoławczego zgłoszenie przystąpienia po stronie Zamawiającego złożyli wykonawcy wspólnie ubiegający się o udzielenie zamówienia – konsorcjum w składzie: (1) T. G. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą PPHU Greniks T.G.z siedzibą w Lubowie oraz (2) K. W. prowadząca działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo Usług Leśnych KarLas K.W. z siedzibą w Kurowie. Izba potwierdziła skuteczność zgłoszenia i dopuściła wykonawcę do udziału w postępowaniu odwoławczym jako Przystępującego.

Na podstawie dokumentacji postępowania przekazanej przez Zamawiającego Izba ustaliła, że przedmiot zamówienia został przez Zamawiającego podzielony na 15 pakietów. Wykonawca mógł złożyć ofertę na jeden lub większą ilość pakietów. Oferta złożona na dany pakiet musiała jednakże obejmować cały zakres prac przewidzianych w SWZ dla tego pakietu.

Treść wymaganego dokumentu JEDZ określona została w Załączniku nr 4 do SWZ. JEDZ Wykonawca sporządzał, pod rygorem nieważności, w formie elektronicznej (tj. w postaci elektronicznej opatrzonej kwalifikowanym podpisem elektronicznym).

Zgodnie z zapisami rozdziału 10 SWZ komunikacja między Zamawiającym, a Wykonawcami odbywa się przy użyciu platformy SMARTPZP oraz poczty elektronicznej, z zastrzeżeniem, że złożenie oferty następuje wyłącznie przy użyciu platformy Portal e-usług SmartPZP

Wymagania techniczne i organizacyjne wysyłania i odbierania dokumentów elektronicznych, cyfrowego odwzorowania dokumentów w postaci papierowej

(elektronicznych kopii dokumentów stworzonych w postaci papierowej) oraz informacji przekazywanych przy ich użyciu opisane zostały w Regulaminie korzystania z platformy Portal e-usług SmartPZP. Dostępne pod adresem

. Wykonawca, przystępując do postępowania o udzielenie zamówienia, akceptuje te wymagania oraz warunki korzystania z ww. platformy.

Maksymalny rozmiar plików przesyłanych za pośrednictwem platformy Portal e-usług SmartPZP wynosi 100 MB

Za datę przekazania oferty przyjmuje się datę jej złożenia na platformie Portal e-usług SmartPZP. Za datę przekazania wniosków, zawiadomień, dokumentów elektronicznych, oświadczeń lub cyfrowych odwzorowań dokumentów w postaci papierowej (elektronicznych kopii dokumentów stworzonych w postaci papierowej) oraz innych informacji przyjmuje się datę ich przekazania na adres poczty elektronicznej Zamawiającego wskazany w pkt 10.9 lit b) SWZ lub złożenia na platformie Portal e-usług SmartPZP.

Zamawiający określił niezbędne wymagania techniczne umożliwiające pracę na platformie Portal e-usług SmartPZP tj.

- a) Stały dostęp do sieci Internet o gwarantowanej przepustowości, nie mniejszej niż 1 Mb/s.

- b) Komputer klasy PC lub MAC, o następującej konfiguracji: pamięć min. 3 GB RAM, procesor 1500 MHz lub lepszy, jeden z systemów operacyjnych Linux Kernel 4.0, Windows 7 i MacOS 10.12 - Lub ich nowsze wersje.
- c) Przeglądarki internetowe
 - Mozilla Firefox ver. 65 i późniejsze, Google Chrome ver. 66 i późniejsze lub Opera ver. 58 i późniejsze, Microsoft Edge ver 18 i późniejsze, Internet Explorer 11
 - Lista zalecanych przeglądarek internetowych: Google Chrome, Mozilla Firefox, Opera. Zalecane jest używanie najnowszych wersji przeglądarek
- d) Dodatkowe oprogramowanie
 - zainstalowane środowisko Java w wersji min. 1.8 (jre)
 - w przypadku przeglądarek Opera, Chrome i Firefox należy doinstalować dodatek do przeglądarki Szafir SDK Web

Ofertę, JEDZ oraz oświadczenia dotyczące przesłanek wykluczenia z art. 5k rozporządzenia 833/2014 (sporządzone wg Załącznika nr 5/5A do SWZ), sporządza się, pod rygorem nieważności, w formie elektronicznej (tj. w postaci elektronicznej opatrzonej kwalifikowanym podpisem elektronicznym).

Szczegółowe informacje o sposobie pozyskania usługi kwalifikowanego podpisu elektronicznego oraz warunkach jej użycia można znaleźć na stronach internetowych

kwalifikowanych dostawców usług zaufania, których lista znajduje się pod adresem internetowym:

10.8. Złożenie oferty:

- a) Wykonawca składa ofertę za pośrednictwem formularza oferty dostępnego na platformie Portal e-usług SmartPZP.

W Formularzu Oferty (Załącznik nr 1 do SWZ) Wykonawca zobowiązany jest podać adres poczty elektronicznej, na którym prowadzona będzie korespondencja związana z postępowaniem.

- b) Wykonawca zamierzający złożyć ofertę w niniejszym postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego musi zarejestrować się na platformie Portal e-usług SmartPZP pod adresem:
- c) Ofertę należy sporządzić w języku polskim. Ofertę składa się, pod rygorem nieważności, w formie elektronicznej (tj. w postaci elektronicznej opatrzonej kwalifikowanym podpisem elektronicznym), w formatach danych określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 2247 z późn. zm.). Zamawiający rekomenduje złożenie oferty w formacie .pdf i podpisanie jej kwalifikowanym podpisem elektronicznym w formacie .pades. Sposób złożenia oferty, w tym zaszyfrowania oferty opisany został na stronie Portal e-usług SmartPZP ().
- d) Wszelkie informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, które Wykonawca zastrzeże jako tajemnicę przedsiębiorstwa, powinny zostać złożone w osobnym pliku wraz z jednoczesnym zaznaczeniem polecenia „Załącznik stanowiący tajemnicę przedsiębiorstwa” a następnie wraz z plikami stanowiącymi jawną część skompresowane do jednego pliku archiwum (ZIP).
- e) Do oferty należy dołączyć JEDZ oraz oświadczenia dotyczące przesłanek wykluczenia z art. 5k rozporządzenia 833/2014 (sporządzone wg Załącznika nr 5/5A do SWZ) w formie elektronicznej (tj. w postaci elektronicznej opatrzonej kwalifikowanym podpisem elektronicznym), a następnie zaszyfrować wraz z plikami stanowiącymi ofertę.
- f) Wykonawca może przed upływem terminu do składania ofert zmienić lub wycofać ofertę za pośrednictwem formularza oferty dostępnego na platformie Portal e-usług SmartPZP Sposób zmiany i wycofania oferty został opisany w Regulaminie korzystania z platformy Portal e-usług SmartPZP.
- g) Wykonawca po upływie terminu do składania ofert nie może skutecznie dokonać zmiany ani wycofać złożonej oferty.

10.9. Sposób komunikowania się Zamawiającego z Wykonawcami (nie dotyczy składania i wycofania ofert):

- a) komunikacja pomiędzy Zamawiającym a Wykonawcami, w tym w szczególności składanie oświadczeń, wniosków, zawiadomień oraz przekazywanie informacji odbywa się elektronicznie za pośrednictwem dedykowane formularza dostępnego na platformie Portal e-usług SmartPZP oraz poczty elektronicznej. We wszelkiej korespondencji Zamawiający i Wykonawcy posługują się numerem postępowania wskazanym w SWZ.

- b) Zamawiający będzie również komunikować się z Wykonawcami za pomocą poczty elektronicznej.
- c) Dokumenty elektroniczne, oświadczenia lub cyfrowe odwzorowania dokumentów w postaci papierowej (elektroniczne kopie dokumentów stworzonych w postaci papierowej) składane są przez Wykonawcę za pośrednictwem poczty elektronicznej, na wskazany w lit b) adres email.

Dokumenty elektroniczne, oświadczenia lub cyfrowe odwzorowania dokumentów w postaci papierowej (elektroniczne kopie dokumentów stworzonych w postaci papierowej) składane są przez Wykonawcę za pośrednictwem platformy Portal e-usług SmartPZP jako załączniki.

Sposób sporządzenia dokumentów elektronicznych musi być zgodny z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie sposobu sporządzania i przekazywania informacji oraz wymagań technicznych dla dokumentów elektronicznych oraz środków komunikacji elektronicznej w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego lub konkursie (Dz. U. z 2020 r., poz. 2452) oraz w rozporządzeniu Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 23 grudnia 2020 r. w sprawie podmiotowych środków dowodowych oraz innych dokumentów lub oświadczeń, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy (Dz. U. z 2020 r. poz. 2415).

Postępowanie prowadzone jest w języku polskim. Zamawiający nie wymaga składania ofert w formie katalogów elektronicznych.

Według informacji z otwarcia ofert, w pakiecie 1 złożono 3 oferty:

- Zakład Usług Leśnych – Ł. K. z siedzibą w Lejkowie, za cenę 1 639 027,26 PLN;
- konsorcjum: Tigerforest Sp. o.o. z siedzibą w Rosnowie, Zakład Usług Leśnych M. B. z siedzibą w Rosnowie, Zakład Usług Leśnych K. A. z siedzibą

w Polanowie, za cenę 1 401 107,39 PLN;

- konsorcjum: K. R. Usługi leśne z siedzibą w Sianowie, Usługi leśne FOREST-R K. R. z siedzibą w Sianowie, za cenę 1 400 575,02 PLN.

W pakiecie nr 5 złożono 4 oferty:

- ZAKŁAD USŁUG LEŚNYCH S. G. z siedzibą w Gwiazdowie, za cenę 1 567 382,65 PLN;
- konsorcjum: PPHU Greniks T.G. z siedzibą w Lubowie, PUL KarLas PUL KarLas K.W. z siedzibą w Kurowie, za cenę 1 417 898,99 PLN;
- konsorcjum: Tigerforest Sp. z o.o. z siedzibą w Rosnowie, Zakład Usług Leśnych M. B. z siedzibą w Rosnowie, Zakład Usług Leśnych K. A. z siedzibą w Polanowie, za cenę 1 401 172,57 PLN;
- konsorcjum: K.R. Usługi leśne z siedzibą w Sianowie, Usługi leśne FOREST-R K. R. z siedzibą w Sianowie, za cenę 1 558 153,32 PLN.

Z formularza ofertowego Odwołującego wynika, że załączniki do oferty zostały skompresowane w formacie .rar.

Zamawiający w dniu 20 listopada 2023 roku poinformował o odrzuceniu oferty Odwołującego w pakiecie nr 1 i 5 na podstawie art. 226 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp. Zamawiający wskazał, że zgodnie z postanowieniami pkt 10.8. lit. c) SWZ: „Ofertę należy sporządzić w języku polskim. Ofertę składa się, pod rygorem nieważności, w formie elektronicznej (tj. w postaci elektronicznej opatrzonej kwalifikowanym podpisem elektronicznym), w formatach danych określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 2247 z późn. zm.).” Z powyższego jednoznacznie wynika, że Zamawiający dopuścił złożenie oferty i dokumentów jedynie w formatach plików wymienionych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych.

Dodatkowo zgodnie z § 2 Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie sposobu sporządzania i przekazywania informacji oraz wymagań technicznych dla dokumentów elektronicznych oraz środków komunikacji elektronicznej w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego lub konkursie (Dz. U. z 2020 r. poz. 2452) oferty, oświadczenia, o których mowa w art. 125 ust. 1 PZP, podmiotowe środki dowodowe, w tym oświadczenie, o którym mowa w art. 117 ust. 4 PZP, oraz zobowiązanie podmiotu udostępniającego zasoby, o którym mowa w formatach danych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 18 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, z zastrzeżeniem formatów, o których mowa w art. 66 ust. 1 PZP, z uwzględnieniem rodzaju przekazywanych danych.

Dalej, w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie krajowych ram interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych oraz wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów

teleinformatycznych (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 2247), na które powołano się w SWZ, wydanym na podstawie art. 18 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, format „.rar” nie został wymieniony w załączniku nr 2, zawierającym formaty danych oraz standardy zapewniające dostęp do zasobów informacji udostępnianych za pomocą systemów teleinformatycznych używanych do realizacji zadań publicznych:

5/	*ogv	i neora vico i-ormat	huk audowizualny z dźwiękiem i uo oez	xi prnurg i-ounaation	-
4.	Do kompresji (zmniejszenia objętości) dokumentów elektronicznych stosuje się co			najmniej jeden z następujących formatów danych:	
4.1.	.zip	ZIP file format	Format kompresji plików	PKWARE Inc.	ZIP File Format Specification Version: 6.3.2
4.2.	.tar	Tape Archiver	Format archiwizacji plików (używane zwykle wraz z .gz)	FSF	
4.3.	*gz t-gzip	GZIP file format	Format kompresji plików	IETF	RFC 1952
4.4.	.7z	7-Zip file format	Format kompresji plików	Igor Pavlov	
5.	Do tworzenia stron WWW stosuje się co najmniej jeden z następujących formatów danych:				

Źródło: Załącznik nr 2 do Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie krajowych ram interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych oraz wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 2247).

Wykonawca złożył ofertę w archiwum z rozszerzeniem .rar, zatem złożył ofertę w formacie niezgodnym z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie krajowych ram interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych oraz wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych oraz SWZ.

Zgodnie z art. 226 ust. 1 pkt 6 PZP zamawiający odrzuca ofertę, jeżeli nie została sporządzona lub przekazana w sposób zgodny z wymaganiami technicznymi oraz organizacyjnymi sporządzania lub przekazywania ofert przy użyciu środków komunikacji elektronicznej określonymi przez zamawiającego. Istotą regulacji z art. 226 ust. 1 pkt 6 PZP jest usankcjonowanie tych wymogów zamawiającego, które dotyczą aspektów technicznych sporządzania i składania oferty oraz wymaganych środków komunikacji. Przykładowo, Zamawiający zobowiązany będzie do odrzucenia oferty w przypadku przekazania oferty w postaci niewłaściwego dokumentu elektronicznego (pliku o niewłaściwym formacie danych).

Powyższe oznacza, że Wykonawca złożył ofertę w niedopuszczalnym formacie tj. niezgodnym z przepisami prawa powszechnie obowiązującymi oraz SWZ, co stanowi o zasadności odrzucenia jego oferty na podstawie art. 226 ust. 1 pkt 6 PZP.

Zaznaczenia wymaga także, że okoliczność, iż Zamawiający mógł zapoznać się z treścią oferty Wykonawcy, która została złożona w formacie niedopuszczonym przez Zamawiającego, tego nie zmienia.

Postanowienia SWZ oraz przepisy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie krajowych ram interoperacyjności, minimalnych wymagań dla

rejestrów publicznych oraz wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych są jasne i jednoznaczne. Ich przepisy odnoszą się do wszystkich wykonawców w postępowaniu. Każdy z wykonawców biorących udział w postępowaniu był zobowiązany do zastosowania się do tych postanowień. Gdyby Zamawiający nie odrzucił oferty Wykonawcy, który złożył ofertę w formacie/pliku.rar, wbrew wyraźnemu wykluczeniu takiej możliwości przez przepisy prawa, wówczas naraziłby się na zarzut nierównego traktowania wykonawców.

29 listopada 2023 roku Zamawiający zawiadomił o wyborze oferty Przystępującego jako najkorzystniejszej w pakiecie nr 5 oraz ponowił informację o odrzuceniu oferty Odwołującego z tożsamą argumentacją faktyczną i prawną.

Zamawiający złożył pisemną odpowiedź na odwołanie, w której wnosił o jego oddalenie w całości.

Biorąc powyższe ustalenia pod uwagę, Izba uznała, że odwołanie zasługuje na uwzględnienie w całości.

Zgodnie z art. 226 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp zamawiający odrzuca ofertę, jeżeli nie została sporządzona lub przekazana w sposób zgodny z wymaganiami technicznymi oraz organizacyjnymi sporządzania lub przekazywania ofert przy użyciu środków komunikacji elektronicznej określonymi przez zamawiającego.

Bezspornie w prowadzonym przez Zamawiającego postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego komunikacja między Zamawiającym a wykonawcami przebiegała z wykorzystaniem narzędzi służących do komunikacji elektronicznej.

Nie było również sporne, że Odwołujący złożył ofertę na formularzach przygotowanych przez Zamawiającego, prawidłowo podpisaną, ale skompresowaną w formacie .rar. Nie ulega także wątpliwości, że Zamawiający otworzył złożoną ofertę, o czym świadczy treść protokołu z otwarcia ofert, podał określone w niej ceny. Rozstrzygnięć należało, czy taki sposób przedstawienia Zamawiającemu oferty jest prawidłowy.

Izba nie ma wątpliwości, że z treści samego dokumentu SWZ nie wynika zakaz stosowania kompresji plików w .rar. SWZ odsyła w tym zakresie do Regulaminu platformy, gdzie Zamawiający prowadzi postępowanie. Z regulaminu tego wprost także nie płynie zakaz przekazania Zamawiającemu plików przy zastosowaniu kompresji w .rar.

Jak wskazano w komentarzu do art. 226 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp (red. Jaworska 2022, wyd. 4/M. Jaworska) zamawiający zobowiązany jest m.in. do opisanie sposobu przygotowania i składania oferty za pomocą środków komunikacji

elektronicznej. Sporządzenie lub przekazanie oferty w sposób niezgodny z wymaganiami technicznymi oraz organizacyjnymi sporządzania lub przekazywania ofert przy użyciu środków komunikacji elektronicznej określonymi przez zamawiającego stanowi podstawę do jej odrzucenia (np. odrzuceniu podlega oferta sporządzona w pliku niezgodnym z wymaganiami SWZ, którego zamawiający nie jest w stanie odczytać, oferta, która została podpisana prawidłowo, ale wysłana mailem, a nie za pomocą systemu przeznaczanego do składania ofert).

W przedmiotowym postępowaniu oferta została przekazana w terminie składania ofert za pośrednictwem właściwej platformy zakupowej i jak wyżej wskazano możliwe było jej otwarcie przez Zamawiającego.

Uszczegółowienie zasad korzystania z narzędzi i urządzeń komunikacji elektronicznej, jak celnie zauważył w odpowiedzi na odwołanie Zamawiający, nastąpiło w Rozporządzeniu ws. sposobu sporządzania i przekazywania informacji. W szczególności w § 2 ust. 1 Rozporządzenia ws. sposobu sporządzania i przekazywania informacji

wskazano, że oferty sporządza się w postaci elektronicznej, w formatach danych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 18 Ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, z zastrzeżeniem formatów, o których mowa w art. 66 ust. 1 PZP, z uwzględnieniem rodzaju przekazywanych danych.

Ostatecznie, akty prawa odsyłają do rozporządzenia Rady Ministrów z 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych (dalej „rozporządzenie KR”). Omawiane rozporządzenie określa:

- Krajowe Ramy Interoperacyjności,
- minimalne wymagania dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci

elektronicznej,

- minimalne wymagania dla systemów teleinformatycznych, w tym:
 - specyfikację formatów danych oraz protokołów komunikacyjnych i szyfrujących, które mają być stosowane w oprogramowaniu interfejsowym,
 - sposoby zapewnienia bezpieczeństwa przy wymianie informacji,
 - standardy techniczne zapewniające wymianę informacji z udziałem podmiotów publicznych z uwzględnieniem wymiany transgranicznej,
 - sposoby zapewnienia dostępu do zasobów informacji podmiotów publicznych dla osób niepełnosprawnych.

Załącznik nr 2 i załącznik nr 3 do Rozporządzenia KRI określają i standaryzują format wymienianych (udostępnianych i otrzymywanych) danych przez systemy teleinformatyczne podmiotów realizujących zadania publiczne. W celu zapewnienia interoperacyjności, zasoby informacyjne powinny być udostępniane w jednym ze standardowych formatów danych określonych w załączniku nr 2 i załączniku nr 3 do omawianego rozporządzenia.

Zgodnie z treścią załącznika nr 2 RKRI (pkt 4 tabeli) w celu wymiany zasobów informacyjnych przez podmioty realizujące zadania publiczne: do kompresji (zmniejszania objętości) dokumentów elektronicznych stosuje się co najmniej jeden z następujących formatów danych: .zip, .tar, .gz (.gzip) oraz .7Z. W ocenie Izby powyższe oznacza, że w załączniku określone minimalne standardy służące kompresji danych.

Izba podziela w pełni i przyjmuje za własne stanowisko wyrażone w wyroku KIO z dnia 3 sierpnia 2020 roku, sygn. akt KIO 1451/20, że <<Zgodność czy też kompatybilność narzędzi służących z jednej strony do archiwizacji i kompresji dokumentów elektronicznych z narzędziami służącymi z drugiej strony do rozpakowania plików ma prowadzić do osiągnięcia celu, tj. złożenia przez wykonawcę oferty skompresowanej w takim formacie, który umożliwi zamawiającemu, przy zapewnieniu minimum narzędzi, zapoznanie się z jej treścią. Jednocześnie jak wynika z przywołanego już wyżej e-podręcznika Ministerstwa Cyfryzacji „rozpakowanie pliku (wyodrębnienie plików zawartych w archiwum) jest czynnością czysto techniczną, a nie prawną”>>.

Skoro zatem sam ustawodawca przewidział, że podmiot realizujący zadania publiczne ma umożliwić przyjmowanie dokumentów elektronicznych w formatach danych określonych w załączniku nr 2, dopuszczając m.in. narzędzie 7-Zip, które zapewnia możliwość rozpakowania pliku w archiwum .rar, a w konsekwencji zapoznania się z oświadczeniem woli wykonawcy, to nie sposób stwierdzić, że Odwołujący składając ofertę skompresowaną w taki sposób uchybił przepisom ustawy Pzp i aktów wykonawczych do niej i że jego oferta winna zostać odrzucona na podstawie art. 226 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp. Zamawiający nie twierdził, iż nie jest możliwe rozpakowanie pliku z archiwum .rar za pomocą narzędzia 7-Zip. Rozporządzenie KRI określa minimalne standardy przyjmowania plików elektronicznych. Co nie wyłącza możliwości przyjęcia innych formatów, jeśli za pomocą powszechnie dostępnych narzędzi Zamawiający jest w stanie taki format odczytać. Zamawiający w związku z rozpakowaniem oferty nie poniósł dodatkowych kosztów, takie działanie nie spowodowało po stronie Zamawiającego dodatkowych obowiązków, nie przedłużyło procesu otwarcia ofert. Izba wzięła również pod uwagę okoliczność, która wynikała z materiału dowodowego przedstawionego przez Odwołującego. materiał ten zobrazował niejednoholną praktykę stosowaną przez tego samego Zamawiającego a także jednostki tożsame z Zamawiającym.

Izba nie podzieliła stanowiska Zamawiającego, który decyzję o odrzuceniu oferty Odwołującego uzasadniał koniecznością poszanowania zasady równego traktowania wykonawców i uczciwej konkurencji wyrażonej w art. 7 ust. 1 ustawy Pzp. Podkreślić należy, iż zasada ta znajduje zastosowanie w konkretnym postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego i nie może być pojmowana abstrakcyjnie. W okolicznościach tej sprawy nie budziło wątpliwości Izby, że wszyscy wykonawcy w świetle wymogów SWZ mieli możliwość złożenia oferty skompresowanej w taki sam sposób. Jeżeli bez dodatkowych nakładów czasu i pracy możliwe było zapoznanie się z ofertą Odwołującego, podobnie jak z ofertami innych wykonawców, to nie może być mowy o uprzywilejowanej pozycji Odwołującego ani żadnego innego wykonawcy.

W świetle powyższych ustaleń Izba uznała za zasadne zarzuty odwołania i unieważnienie czynności wyboru oferty najkorzystniejszej w pakiecie nr 5 oraz unieważnienie czynności odrzucenia oferty Odwołującego w pakiecie nr 1 i nr 5, a także nakazała Zamawiającemu powtórzenie czynności badania i oceny ofert w tych pakietach, z uwzględnieniem oferty Odwołującego

Biorąc powyższe pod uwagę, orzeczono jak w sentencji.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono stosownie do wyniku sprawy na podstawie art. 557, art. 574 oraz art. 575 ustawy Pzp, a także w oparciu o przepisy § 7 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 5 pkt 1 i 2 lit. b) rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie szczegółowych rodzajów kosztów postępowania odwoławczego, ich rozliczania oraz wysokości i sposobu pobierania wpisu od odwołania (Dz. U. z 2020 r. poz. 2437), orzekając w tym zakresie o obciążeniu kosztami postępowania stronę przegrywającą, czyli Zamawiającego, przyznając Odwołującemu koszty wpisu od odwołania oraz koszty zastępstwa procesowego w maksymalnej wysokości dopuszczonej rozporządzeniem o kosztach.

Przewodniczący: